

Reflexions sobre la iniciativa legislativa popular des del punt de vista dels agents socials

Joan Jordi Rossell

Representant de la Comissió Promotora
de la llei de creació de llars d'infants de qualitat

D'entrada explicaré com va anar tot aquest procés, perquè penso que això pot exemplificar una mica amb què ens vam trobar i les diferències que hi pot haver a partir d'ara si mai ens decidim a emprendre aquesta via novament per a una altra qüestió.

La Comissió Promotora de la iniciativa legislativa popular, la nostra iniciativa legislativa popular, se centrava en la demanda de llars d'infants públiques i per a tothom. Originàriament va partir del marc unitari de la comunitat educativa, que és una plataforma formada per federacions d'associacions de pares, per federacions d'ensenyants dins els sindicats, i les associacions i els sindicats d'estudiants. En aquell moment, també per tirar endavant la promoció d'aquesta iniciativa legislativa popular, vam comptar amb el suport clar de la Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya i de la Unió de Consumidors de Catalunya; bàsicament, per eixamplar l'arc de la possible empena que poguéssim agafar la iniciativa legislativa popular en el moment en què es desenvolupés. També des del primer moment en què es va plantejar vam tenir el suport i l'estructura dels partits polítics que aleshores estaven a l'oposició al Parlament de Catalunya. Aquest suport és important de destacar, perquè ens va ajudar molt davant d'una llei que potser posava molts taps al fet d'avançar en el procés de la iniciativa legislativa popular i, en certa manera, teníem un fil de connexió amb els grups parlamentaris, que sovint ens va facilitar els tràmits amb els lletrats i els tràmits dins el Parlament. Per tant, aquest suport va ser important i cal tenir-lo en compte.

La nostra iniciativa es basava en la defensa dels drets dels infants i era la continuïtat d'una demanda i d'una lluita predemocràtica, dels primers temps dels anys setanta. És a dir, a l'Ajuntament de Barcelona, per exemple, teníem encara l'aleshores alcalde senyor Viola quan ja hi havia des del moviment veïnal demandes de llars d'infants en determinats barris. Aquesta demanda exigia respostes per solucionar, d'una banda i d'entrada –sempre posant-ho davant–, el dret dels infants a tenir una educació i, d'altra banda, evidentment, les necessitats de les famílies treballadores que no tenien opció de poder deixar els seus infants en mans responsables i ben atesos mentre complien les seves obligacions laborals, socials, etc.

Joan Jordi Rossell

President de la Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya (FaPaC). És pare de tres fills i des de l'any 1993 col·labora amb l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes (AMPA) de la seva escola.

L'any 2000 es va incorporar com a vocal a la Junta Directiva de la FaPaC i hi ha exercit de secretari entre el 2001 i el 2003. Des de l'any 2004 ocupa la presidència de la Federació.

Professionalment és documentalista i treballa en una empresa pública de radiodifusió.

Aquesta lluita dels anys setanta va evolucionar. Aquí a Barcelona, concretament, va ser atesa parcialment i ben aviat es va prendre amb responsabilitat la competència de tirar endavant escoles bressol. Altres ajuntaments també van adoptar iniciatives semblants i aquest fet va facilitar que s'estructurés per part del sector de l'ensenyament una dinàmica d'agrupació, de coordinació de llars d'infants, que es va estendre per tot Catalunya, pel que fa a professionals. Tot plegat va fer que es generés una demanda social sostinguda durant molts anys d'aquest tipus de serveis educatius que la ciutadania cada vegada tenia més clar que eren necessaris i que calia exigir a l'Administració.

Amb l'arribada de la Llei d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE) el reconeixement del dret a l'educació infantil en el primer tram, el de 0 a 3 anys, es va fer efectiu legalment i, per tant, la competència educativa va haver de ser assumida pel Govern de Catalunya. Això obligava que s'estructurés algun tipus de servei, amb empena, i que es donés resposta a la demanda social que hi havia en aquell moment.

A tot Catalunya potser hi havia una quarantena de llars d'infants, repartides per tot el territori, de titularitat de la Generalitat de Catalunya, al marge de les llars d'infants que els ajuntaments pel seu compte, i una mica des del seu impuls polític, havien fomentat com a llars d'infants municipals. Tot plegat configurava un servei molt insuficient per a la demanda real que hi havia, i que encara hi ha, malauradament, al nostre país. Això ens va portar, el novembre de l'any 2001, a fer aquest plantejament de promoure una iniciativa legislativa popular i d'engagar-ne el tràmit. De primer, va caldre construir l'exposició de motius i redactar el projecte de llei que, més o menys, podia servir per intentar que finalment la Generalitat assumís la seva responsabilitat en la creació d'una xarxa d'escoles bressol de titularitat pública, la construcció d'un mapa escolar de llars d'infants per a tot Catalunya, un finançament apropiat –evidentment– per fer possible aquesta xarxa de llars d'infants, i el compromís, que ja era anterior i des del mateix moment de la legis-

latura de la qual parlem –som a l'any 2001–, de crear almenys 30.000 noves places de llars d'infants públiques repartides per tot el país.

Com que la política duta a terme pel Departament d'Educació, en aquell moment anomenat encara d'Ensenyament, no semblava que anés per aquest camí, perquè tenia altres prioritats i el sistema educatiu tenia altres necessitats que una mica els feien oblidar aquesta dèria nostra, vam tirar endavant aquesta iniciativa legislativa popular, la qual, la primavera de l'any 2002, va ser admesa a tràmit pel Parlament de Catalunya. Va ser aleshores quan va començar la recollida de signatures. Teníem 90 dies per tirar endavant això, però en el sector de l'educació començar qualsevol cosa el mes de març/abril és molt difícil, perquè s'acaba el curs el mes de juny i, evidentment, els terminis són molt ajustats. Això ens va fer veure la necessitat de demanar una pròrroga, que la llei anterior ja preveia i regulava, i la vam utilitzar per poder acabar el procés de recollida de signatures el mes de setembre. Vam aconseguir al voltant de 100.000 signatures, les vam portar al Parlament i la Mesa ho va acceptar.

El Govern, lògicament, anava obstaculitzant el tràmit parlamentari amb tot el que podia, i va arribar el final del 2002 i part del 2003. Es va acabar la legislatura i no es va poder avançar en l'aprovació d'aquesta llei o, si més no, en la seva discussió en el Ple del Parlament.

No va ser fins que es va produir el canvi de legislatura que el nou Govern de coalició de tres partits d'esquerres va tirar endavant aquesta voluntat; lògicament cal tenir en compte que tant el text d'aquesta llei com l'exposició de motius havien estat plenament cone-

La Comissió Promotora de la iniciativa legislativa popular "Llars d'infants públiques per a tothom" lliurant el manifest que suportava el text de la ILP al president del Parlament, Joan Rigol.

Foto: Parlament de Catalunya.

guts pels partits polítics i, fins i tot, havien contribuït a la redacció. Per tant, va ser el juliol del 2004 quan es va aprovar aquesta Llei. Per a nosaltres, això va ser un èxit. Evidentment és un punt d'inflexió, ja que des de feia dècades es demanava que hi hagués un marc legal per a l'educació infantil a Catalunya en el tram de 0 a 3 anys i, per tant, l'arribada de la Llei va ser molt important.

La prova d'això ha estat que, després, el desplegament d'aquesta Llei ha comportat que el gener del 2005 ja aparegués un mapa escolar o una projecció de mapa escolar d'escoles bressol o de llars d'infants arreu, i que hi hagués també un acord amb les entitats municipals, les federacions, l'Associació Catalana de Municipis, etc., per finançar la construcció de noves escoles. El juliol d'aquest mateix any ja ha aparegut una ordre de regulació del que ha de ser l'educació infantil al nostre país, amb tots els matisos possibles.

El que sí és molt important és l'impuls que ha agafat tot plegat a partir de la iniciativa portada a terme per les entitats de la societat civil organitzades, en el fet que un ítem o un àmbit d'actuació de l'Administració del nostre país, que fins aleshores havia estat obstaculitzat o en tot cas no havia estat pres en consideració d'una manera ferma, va aparèixer a la nostra societat i al Parlament de Catalunya i va fer que realment les coses avui dia estiguin en una tessitura absolutament diferent de la que hi havia aleshores. Queda molta feina per fer, és clar, i des del nostre punt de vista hi ha moltes coses a dir, tant del que ha sortit des del mapa escolar com pel que fa a la regulació de l'educació infantil, però evidentment estem parlant de tangibles i estem parlant de realitats, i això és el que per a nosaltres és una aportació molt positiva a tot aquest procés.

El procés ha servit per instaurar la idea que la participació és una realitat possible i, per tant, només cal fer-ne ús

Pel que fa a la nova Llei d'iniciativa legislativa popular, saludem aquest canvi i, sobretot, la intenció d'aquest canvi. La Llei d'iniciativa legislativa popular de l'any 1995 va néixer quan ja feia molts anys que hi havia la possibilitat que aparegués a la nostra comunitat autònoma. A més a més, quan va sortir, ho va fer amb la

boca petita i amb poques ganes, potser, que realment fos exercida. Aquest canvi que aporta la nova Llei és tot el contrari, ja es veu: amb les noves mesures que incorpora realment es vol incentivar que hi hagi arreu iniciatives d'aquesta mena. I, a més a més, es facilita que es puguin tirar endavant amb més àmbit d'actuació i molt més localment.

En el camp de l'educació, de l'ensenyament, la possibilitat que els joves de 16 a 18 anys avui dia presents en els instituts fent batxillerat o formació professional puguin participar en aquest procés és realment important perquè, si tenim en compte que quan es va promoure la nostra iniciativa legislativa popular vam poder fer molta feina a través dels instituts tot treballant amb les famílies d'aquests alumnes, és fàcil deduir que si haguéssim comptat realment amb ells i amb les seves signatures potser el procés d'haver de demanar pròrroga no hauria estat necessari. Ves a saber què hauria passat si realment això hagués existit aleshores. I, d'altra banda, la possibilitat que obre la nova Llei de

poder retirar la proposta d'iniciativa legislativa popular una vegada ja s'ha presentat al Parlament, si després de la resolució de la Comissió parlamentària el canvi que pugui implicar no agrada a la Comissió Promotora, és també prou important perquè protegeix la iniciativa popular de possibles manipulacions i, fins i tot, de perversions, com va passar, per exemple, amb la iniciativa legislativa popular de residus.

La nova Llei implica un gran canvi. Incorpora noves mesures i vol incentivar realment que hi hagi iniciatives d'aquesta mena arreu

La Comissió Promotora de la iniciativa legislativa popular “Llars d'infants públiques per a tothom” no va acabar la seva feina aleshores. Perquè una de les virtuts de la iniciativa legislativa popular com a institució, respecte a altres mètodes o altres maneres de participar en la legislació, és que permet infondre coneixement a tota la població sobre temes concrets. Quan s'escampa una idea es fomenta el debat i, realment, es fa realitat la participació i es fa possible la pedagogia.

Des que va haver-hi aquesta iniciativa legislativa popular, sona més estrany el terme “guarderia”, una paraula fins aleshores absolutament corrent en el nostre llenguatge. S'ha fet pedagogia i s'ha difós que, en realitat, el que volem és que hi hagi escoles; per tant, parlem de llars d'infants, parlem d'escoles bressol, etc. El mateix procés ha servit per a molta gent, perquè ha permès instaurar la idea que la participació és una realitat possible i, per tant, només cal fer-ne ús. I aquesta Llei ens ho posa més fàcil i amb més raó.

A partir d'aquesta iniciativa legislativa popular s'ha fet pedagogia i ara es parla més de llars d'infants o d'escoles bressol.

Foto: DGRI.